

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

Forperson for Indre By Lokaludvalg Bent Lohmann bød velkommen til omtrent 50 borgere og fortalte, at formålet med mødet var at komme med input til konkrete løsninger, der kan indgå i revisionen af Indre Bys bydelsplan, som beskriver lokaludvalgets visioner for bydelen.

Bent Lohmann præsenterede aftenens program, der startede efter fællesspisning:

1. Inspirationsoplæg v. Mathilde Walter Clark
2. Plenumdebat v. moderator Martin Breum
  - a. Klima
  - b. Byudvikling og erhverv
  - c. Børn og unge
3. Opsamling
4. Afslutning

Bent Lohmann præsenterede nogle data om befolkning, boligform og transport i bydelen. I første kvartal af 2024 var der 43.419 beboere i Indre By fordelt på 23.366 boliger, heraf 45 % i privat udlejningsbolig og 49 % i enten ejer- eller andelsbolig. Kun 2,33 % bor i almen bolig, hvilket er markant lavere end i de øvrige bydele. Denne fordeling viste sig også blandt deltagerne.

Adspurgte svarede størstedelen af de fremmødte borgere, at de primært bevæger sig rundt på enten cykel eller til fods. En borger kom med en bemærkning om, at de fleste med bil er pendlere ud af byen til steder med dårlig offentlig transport.

Ad 1. Inspirationsoplæg v. Mathilde Walter Clark begyndte med at en bekendelse om, at oplægget var blevet til et afskedsbrev til København eftersom hun i 41 år har boet i samtlige af byens bydele og med hendes ord bevidnet byens accelerende byudvikling, hvor københavnere vil København mere end København vil københavnere.

Københavnere

I sit oplæg spurgte Mathilde Walter Clark om, hvem københavnere egentlig er og hvordan vedkommende påvirkes af byens udvikling. Hun præsenterede københavnere med begrebet "at oxidere" som en villighed til at indgå i en forandringsproces i samarbejde med sine omgivelser, hvor byboeren er filtret sammen med byen. Hendes opfattelse er, at københavnere i Københavns øjne er blevet til en forbruger, som er passiv modtager af oplevelsesaktiviteter.

Europæiske storbyer

Mathilde Walter Clark sammenlignede i sit oplæg København med flere andre europæiske storbyer, f.eks. fortalte hun, at gennemsnitsalderen i København er 5-20 år yngre end den tilsvarende i europæiske storbyer såsom Rom og Paris. Hun nævnte Paris som et godt eksempel på en by, der bliver offentligt "kurateret" til at være mangfoldig, både i befolkningssammensætning, boligforhold og i erhvervsliv. Under parolen "Dem, der producerer byens rigdom, har også ret til at bo i byen" konverterer Paris ifølge Mathilde Walter Clark boliger til almene boliger og styrer også en del af forretningslivet med mål om, at alle har ret til ro i hjemmet og nattesøvn, adgang til dagligvarer og råvarer, samt god fremkommelighed og tryghed på gaden. Under parolen "Dem, der producerer byens rigdom, har også ret til at bo i byen" opkøber Paris ifølge Mathilde

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

Walter Clark boliger mhp. at konvertere til almene boliger og styrer også en del af forretningslivet med mål om, at alle har ret til ro i hjemmet og nattesøvn, adgang til dagligvarer og råvarer, samt god fremkommelighed og tryghed på gaden.

København for forbrugeren

Som eksempler på, at Københavns udvikling indrettes for forbrugeren af byen frem for beboerne, nævnte Mathilde Walter Clark de tre temaer fremkommelighed, støj og tryghed. Som beboer i Indre By er det hendes opfattelse, at der er for mange restauranter med udeservering og hun oplever ikke, at gør en forskel at benytte Københavns Kommunes app, "Giv et Praj". I kraft af de mange restauranter følger også et støjniveau, som er generende for beboerne, fra både driften af restauranten og dennes gæster. Sammen med sin beboerforening fik Mathilde Walter Clark via en aktindsigt oplyst, at Københavns Kommune i 2023 modtog 3.600 støjklager, som resulterede i 16 indskærpelser og to påbud. For hende giver det et indtryk af, at der ingen risiko er for restauratørerne forbundet med at overskride reglerne, og beboere føler sig derfor overset.

Resultatet er, efter Mathilde Walter Clarks vurdering, at København er blevet forvandlet til en forlystelsespark for udendørs druk efter kl. 22 onsdag-lørdag aften, hvor beboere ikke kan færdes trygt i deres nabolag. Hun fremhævede eksempler fra andre europæiske storbyer, hvor udeserveringen enten lukker kl. 22, eller der er nedlagt et forbud mod udendørs alkoholindtag.

Flyt eller kæmp

Mathilde Walter Clark sluttede sit oplæg af med spørgsmålet, om man som beboer må flytte fra byen, hvis man ikke ønsker til at være en del af udendørsfesten. Som svar citerer hun frit forfatteren og nobelprismodtageren Orhan Pamuk, der om Istanbul siger, at byboeres minder og erindringer er tæt forbundne til byerne, gaderne og byinventar. Nedrivninger og nybyggeri river derfor også beboernes minder og tilknytning til deres by ned, og man må som beboer kæmpe for sine fælles minder, som f.eks. bevarelsen af Paladsbygningen.

Deltagernes reaktion

Oplægget blev rost af mødedeltagerne, der kunne genkende Mathilde Walters Clarks observationer. En mødedeltager nævnte, at det er rart at høre det sagt med kærlighed til København. En anden mødedeltager foreslog, at Indre By Lokaludvalg kunne invitere Mathilde Walter Clark igen til et valgarrangement i forbindelse med det næste kommunalvalg. Flere kunne også se en værdi et kommunalt styret forretningsliv, der kunne fremme mangfoldighed.

Mathilde Walter Clarks umiddelbare forslag til løsninger var:

- Politisk prioritering af håndhævelse af udeservering og støj
- Krav og grænser for bevillinger og bedre fordeling lokalt i kvartererne
- Mindre fokus på handel som løsning i sig selv
- Genbesøg af forslaget om begrænset udeservering til kl. 22 i hverdage

Ad 2. Plenumdebat om det gode hverdagsliv i Indre By fokuserede på temaerne klima, byudvikling og erhverv samt børn og unge.

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

KLIMA

Næsten alle deltagerne tilkendegav, at de fandt klimaet vigtigt, og ca. halvdelen har selv gjort noget aktivt for at nedbringe CO₂-udslippet i Indre By.

Moderator Martin Breum fremhævede grønne forslag i Indre By Lokaludvalgs bydelsplan:

- ❖ Fokus på begrønning, beplantning på tage og offentlige arealer
- ❖ Forslag om forbud mod varmelamper
- ❖ Forslag om CO₂-neutrale havegrill
- ❖ Fokus på strategisk at påvirke beslutningstagere på området
- ❖ Et lokaludvalgsmedlem pointerede, at der i bydelsplanen også er et forslag om øget delebilisme.

De fremmødte borgere drøftede klimadagsordenen i Indre By, og kom frem til følgende konkrete forslag:

- Eldrevne turistbusser
- Eldrevne bude (Wolt osv.)
- Forbud mod brændeovne
- Forbud mod varmelamper
- Forbud mod engangsservice fra takeaway
- Fly- og turistskat
- Oplysning om elcyklisme
- Betalingsring
- Flere træer
- Solceller på tagene

Efter borgernes forslag spurgte Martin Breum, om private tiltag har nogen effekt på klimakontoen, og til det svarede Marianne Spang fra Miljøpunkt Indre By og Christianshavn, at private tiltag giver lokal involvering, kortere processer og større ejerskab. Borgerne kom derefter med følgende forslag om private tiltag:

- Investering i solceller
- Færre og kortere bade
- Stop forbrug af plastposer og andet plastemballage
- Begrønning af gavle i lokale beboerforeninger, som også bidrager med isolering og regnvandsopsamling
- Data med bevis på de private tiltags betydning – f.eks. nedbringelse af lokalt strømforbrug

Som afrunding på temaet om klima kom borgerne med forslag til forandringer for beboere i private udlejningsboliger, som udgør 45,04 procent af boligerne i Indre By Lokaludvalgs område:

- Politiske krav om grøn omstilling til ejere af huse i Indre By
- Mobilisering af beboerforeningerne til grønne investeringer uden om husejerne
- Større andel af ejerboliger end lejeboliger, da private ejere har større handlerum til at investere grønt i deres bolig.
- Tydeliggøre den økonomisk gevinst for udlejerne
- Forslag om at udlejer kan tilmelde sig tiltaget "[Energispring](#)", som er et partnerskab mellem store bygningsejere, administratorer og interesseorganisationer i København om at reducere energiforbruget i byens bygninger.

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

BYUDVIKLING OG ERHVERV

Omtrent en tredjedel af de fremmødte borgere tilkendegav, at de havde forslag til byens rum og en sjettedel har selv bidraget til forbedring af byens rum.

Ved dette tema fremhævede moderator Martin Breum de relevante visioner i Indre By Lokaludvalgs bydelsplan med fokus på mangfoldighed og balance mellem:

- ❖ at bevare byen og integrere ny teknologi
- ❖ turisme og beboere
- ❖ erhverv og ikke-kommerciel brug af byens rum
- ❖ et styret forretningsliv og et frit marked
- ❖ urørt natur og rekreative områder

Borgerne kom med følgende konkrete forslag til byens og erhvervslivets udvikling:

- Ophør af hotelbyggeri
- Styrket håndhævelse af udeservering og støj
- Forslag om udeservering til kl. 22 på hverdage (søndag-torsdag)
- Strategisk cykelparkering på bestemte pladser
- Strategisk styring af nattelivet med forståelse for, at "er der en bænk, er der en fest"
- Undersøgelse af, om byens store arrangementer tjener erhvervslivet, mens de jager beboerne væk fra byen
- Strategi for hvilken slags turisme, der skal til i byen – gerne turisme med lokalt udsyn, snarere end seværdighedsturisme
- Forslag om et tiltag med navnet "København, kend din by" med oplysninger om f.eks. offentlige toiletter og lokale åndehuller
- Struktureret og gensidigt samarbejde med kommunen om input og evaluering
- Trafikforslag: Snoede vejbaner fremfor bump til at sænke hastigheden
- Trafikforslag: smart teknologi til lysregulering, der tilgodeser bløde trafikanter frem for bilister.

Martin Breum pointerede, at det kan være svært at få forslag taget op i Københavns Borgerrepræsentation, og han spurgte derfor om forslag til, hvad man som borger selv kan gøre. Mødedeltagerne havde følgende forslag:

- Opmærksomhed på privat forbrug
- Bevidsthed om ordbrug til beslutningstagere: hvad kan vi gøre for vores fælles områder? Hvordan kan vi skabe bedre byliv?
- Etablere fællesskaber på flere niveauer: i beboerforeningen, kvarteret, bydelen, med kommunen, med erhvervsforeninger for at
  - opnå større gennemslagskraft
  - øge fællesskabsfølelsen ved f.eks. at holde gadefest, loppemarked eller lign.
  - styrke fælles ansvarsfølelse via ejerskab og relationer
- Beplantning og vedligehold i kvarteret af egen lomme, både på gader og i gårde
- Opsøge politikerne om lokale konkrete forslag fremfor den relevante forvaltning

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

BØRN OG UNGE

Under borgermødet var der ingen børn eller unge til stede, men en god håndfuld borgere tilkendegav, at de boede sammen med børn eller unge og havde forslag til eller havde været involveret i forbedringer for børn og unge.

Martin Breum fremhævede igen de relevante visioner i Indre By Lokaludvalgs bydelsplan med fokus på børn og unge:

- ❖ Byrum, der rummer børn, er byrum for alle

Borgerne kom med konkrete forslag til at arbejde for det gode børneliv i Indre By:

- Flere bemandede legepladser på fællesarealer også uden for gårdene
- Trafikforslag: fredelige gader ved forbud mod gennemkørsel
- Flere idrætsaktiviteter i Indre By
- Forslag om at friholde åbne pladser til rekreativt brug fremfor erhverv
- Forslag om at etablere såkaldte "børnegader" i Indre By, hvor børn kan lære at cykle, da gårdmiljøerne ofte er for små
- Forslag om generelt at indtænke børnene i byrummene, så der ikke kun skabes separate byrum
- Grønne byrum og legepladser med fokus på biodiversitet og leg i naturen
- Forslag til Københavns Kommune om at købe Paladsbygningen og genåbne den som børnekulturhus
- Flere steder til lovlig badning samt etablering af dyppebassiner og børneaktiviteter i havnen
- Trafikforslag: lysregulering styret efter gående fremfor bilister, f.eks. krydset over H.C. Andersens Boulevard ved både Glyptoteket og Rådhuspladsen.
- Plan for børns trygge færden ifm. natteliv
- Børnebroer hen over de store trafikårer såsom Nørre Vold eller genetablering af Stokhusbroen

Et medlem af lokaludvalget præsenterede børnenes egne ønsker fra publikationen *Unge anbefalinger til Kommuneplansstrategi 2023/24*¹:

- Større tryghed
- Flere forskellige aktiviteter i lokalområdet
- Bedre og tilgængelig offentlig transport
- Bedre cykelforhold
- Adgang til grønne og rolige områder
- Bevaring af gamle huse
- Færre buske, da manglende udsyn skaber utryghed

Afslutningsvis bad Martin Breum borgerne om at tænke over deres generelle oplevelse af børn i byen. Hertil svarede en borger, at han dagligt på glade og hvinende børn på de nedgravede trampoliner på Havnegade, både lokale og besøgende. En anden borger så

---

¹ Kan ses på hjemmesiden [Afdelingen for Bæredygtig Udvikling \(kk.dk\)](https://www.kk.dk/afdelingen-for-baeredygtig-udvikling)

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

tit børn lege i springvandet på Kultorvet, og en tredje anbefalede den store legeplads i Østre Anlæg, hvor børn kan lære at cykle.

Ad 3. Opsamling

Moderator Martin Breum og forperson Bent Lohmann samlede op på debatten, og Martin Breum lagde op til en klapsalve til Bent for hans årelange indsats i Indre By Lokaludvalg.

Bent Lohmann samlede op på, hvad Indre By Lokaludvalg tager med sig fra aftenens møde.

1. På klimaområdet vil Indre By Lokaludvalg:
  - arbejde videre på konkrete politiske tiltag
  - begynde at fokusere mere på det private handlerum for den enkelte københavnere og beboerforeninger
  - fortsat have fokus på, at private tiltag nytter på klimakontoen og mobiliseringen giver større viden og engagement til klimadagsordenen under ordsproget "mange bække små".
2. Angående byudvikling vil Indre By Lokaludvalg:
  - fokusere på tryghed for beboere i Indre By
  - arbejde for byrum, der i deres design lægger op til, at man tager hensyn til hinanden
  - arbejde med et konkret forslag om en strategi imod at kommercialisering af byrummet forandrer byen. Strategien skal vende udviklingen f.eks. ved decentralisering af tilladelser til udeservering i samarbejde mellem beboere og erhverv.
3. For at værne om børn og unges byrum vil Indre By Lokaludvalg
  - fokusere på tryghed for børn og unges færdsel i bydelen
  - arbejde for at skabe trygge gademiljøer og byrum, der er indrettet til sikker færdsel for børnene, hvor børnene kan slippes fri og færdes på egen hånd
  - arbejde for at et konkret forslag om halvering af bilsporet i den vestlige side af Nørre Voldgade, hvor der i stedet skal skabes et grønt areal. Kørebanelne skal samles med parkeringen på siden mod Ørstedsparken, så der bliver et større rekreativt område mod Middelalderbyen.

Ad 4. Afslutning

Forperson for Indre By Lokaludvalg, Bent Lohmann, takkede for det store fremmøde og de mange spørgsmål. Noterne fra dagens debat tages med til lokaludvalgets revision af bydelsplanen.

Bent fortalte, at Indre By Lokaludvalg får mange sager til høring fra Københavns Kommunes forvaltninger, hvilket giver lokaludvalget et godt indflydelsesrum. Dog betyder det, at der er færre ressourcer til selv at sætte projekter fra lokalvalgets egen dagsorden i værk.

Indre By Lokaludvalg vil arbejde videre med konkrete forslag fra bydelsmødet for fortsat at øge lokale beboeres og erhvervsdrivendes aftryk på byen frem mod budgetforhandlingerne både i år og næste år frem mod næste kommunalvalg.

Referat fra Indre By Lokaludvalgs bydelsmøde

Bethesda den 15. april 2024

Tak for god deltagelse og debatter og nye perspektiver.